

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 170 / 2000

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Β' ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίαση 26^{ης} Μαρτίου 2000

Σύνθεση

Προεδρεύων : Κων/νος Βολτής, Αντιπρόεδρος.

Νομικοί Σύμβουλοι : Θεοδ. Ρεντζεπέρης, Γ. Κατράνης, Νικ. Μαυρίκας, Χρ. Θωμόπουλος, Σπυρ. Δελλαπόρτας, Σωτ. Παπαγεωργακόπουλος, Δημ. Αναστασόπουλος και Νικ. Αντωνίου.

Εισηγητής : Νικόλαος Μαυρίκας, Νομικός Σύμβουλος.

Αριθμ. Ερωτήματος : Υπ' αριθμ. Φ. 77700/3949/18-2-2000 έγγραφο Δ/σης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης (Τμήμα Μητρώων και Ληξιαρχείων) Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Περίληψη ερωτήματος : Εάν η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας θα πρέπει να προέλθει στη διόρθωση των Μητρώων Αρρένων, του κυρίου ονόματος του μοναχού Τσούση Διονυσίου, κατόπιν της υπ' αριθμ. 511/1999 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών (εκουσία δικαιοδοσία) και της γενομένης, ήδη, διόρθωσης της υπ' αριθμ. 1742/1964 ληξιαρχικής πράξης γεννήσεώς του, κατά το κύριο όνομα αυτού από Διονύσιος σε Διονύσιος - Γρηγόριος, το οποίο και έλαβε (το δεύτερο τούτων, ήτοι το Γρηγόριος) κατά τη μοναχική κουρά.

Επί του πρόσθεν ερωτήματος, το τμήμα εγνωμοδότησεν, ομοφώνως, ως ακολούθως:

1α. Κατά το άρθρο 25 του Ν. 344/1976 (Α, 143) «Περί Ληξιαρχικών Πράξεων», όπως αντικαταστήθηκε με το άρθρο 15 του Ν. 1438/1984 (Α,60) «Το όνομα του νεογνού καταχωρίζεται στη ληξιαρχική πράξη της γέννησης ύστερα από δήλωση των γονέων του που ασκούν τη γονική μέριμνα ή του ενός από αυτούς, εφόσον έχει έγγραφη εξουσιοδότηση του άλλου, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής από δημόσια, δημοτική ή κοινοτική αρχή.

Αν ο ένας από τους γονείς δεν υπάρχει ή δεν έχει τη γονική μέριμνα, η δήλωση του ονόματος γίνεται από τον άλλο γονέα.

Αν και οι δύο γονείς δεν υπάρχουν ή δεν έχουν γονική μέριμνα, το όνομα καταχωρίζεται με δήλωση αυτού που έχει την επιτροπεία του προσώπου του τέκνου.

Η γενόμενη σύμφωνα με τα ανωτέρω δήλωση ονοματοδοσίας δεν ανακαλείται».

β. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 26 παράγραφοι 1 εδαφ. α' και 3 του άνω νόμου, η βάπτισή καταχωρίζεται στο περιθώριο της ληξιαρχικής πράξης γέννησης εντός ενενήντα ημερών από την τέλεσή της, κατόπιν προσαγής δηλώσεως του οικείου θρησκευτικού λειτουργήματος, που ετέλεσε την ιεροπραξία.

Η βάπτισή που σημειώνεται στο περιθώριο της ληξιαρχικής πράξης γεννήσεως περιλαμβάνει τη χρονολογία τέλεσής της, το τυχόν δοθέν όνομα στο νεογνό, καθώς και τα ονόματα του αναδόχου και του ιερέως.

γ. Από το άρθρο 14 του ίδιου νόμου (344/1976) όπως αντικατεστάθη από την παράγραφο 6 του άρθρου 14 του Ν. 2503/1997 (Α, 107), προβλέπονται τα ακόλουθα:

«1. Μεταβολές που επέρχονται στην κατάσταση του φυσικού προσώπου μετά τη σύνταξη των ληξιαρχικών πράξεων, ένεκα νομιμοποίησης, αναγνώρισης, αποκήρυξης, αμφισβήτησης, προσβολής της πατρότητας,

υιοθεσίας, διαζυγίου, ακύρωσης γάμου, προσθήκης ή μεταβολής ονόματος, επωνύμου, ιθαγένειας, θρησκευματος ή αλλαγής φύλου, καταχωρίζονται στο περιθώριο της οικείας ληξιαρχικής πράξης, μέσα σε ένα (1) μήνα αφότου οι μεταβολές αυτές έλαβαν χώρα».

2. Βραδύτερη δήλωση είναι δεκτή από το ληξίαρχο συνεπάγεται όμως τις κυρώσεις, που προβλέπονται από το άρθρο 49 του ίδιου νόμου, όπως το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 αυτού αντικαταστάθηκε με την παρ. 8.3. του άρθρ. 26 του Νόμ. 2130/1993».

3. Υπόχρεως προς δήλωσιν είναι ο δ' αιτήσεως ή δ' άλλης πράξεως του προκαλέσας την μεταβολήν, ως και εκείνος του οποίου μετεβλήθη η αστική κατάστασις».

δ. Από το άρθρο 13 του αυτού νόμου (344/76) προβλέπεται ότι προς διόρθωση ληξιαρχικής πράξεως απαιτείται τελεσίδικος δικαστική απόφαση.

ε. Εξάλλου, στα πλαίσια της εκουσίας δικαιοδοσίας, σύμφωνα με το άρθρο 782 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας «1. Οσάκις κατά νόμον απαιτείται δικαστική απόφασις προς βεβαίωσιν του γεγονότος επί τω τέλει συντάξεως ληξιαρχικής πράξεως, η απόφασις εκδίδεται τη αιτήσει παντός έχοντος έννομον συμφέρον ή του εισαγγελέως υπό του δικαστηρίου της περιφέρειας του ληξιάρχου ο οποίος θέλει προβή εις την σύνταξιν της ληξιαρχικής πράξεως.

2. Δια της αποφάσεως πρέπει να βεβαιούται και παν άλλο στοιχείον το οποίον κατά νόμον πρέπει να περιλαμβάνη η ληξιαρχική πράξις, πλην αν τούτο είναι ανέφικτον.

1. Αι διατάξεις της παρ. 1 εφαρμόζονται και επί διορθώσεως ληξιαρχικής πράξεως».

2 α. Κατά το άρθρο 19 του Ν. 2119/93 (Α, 23) «Κύρωση Κώδικα διατάξεων περί μητρών αρρένων», τα ετήσια μητρώα αρρένων καταρτίζονται βάσει των ληξιαρχικών πράξεων γεννήσεως, που αφορούν τους ζώντες άρρενες έλληνες υπηκόους.

β. Περαιτέρω κατά τα άρθρα 11 και 13 του άνω νόμου η διόρθωση και η συμπλήρωση εσφαλμένων ή ελλιπών στοιχείων στα μητρώα αρρένων, καθώς

και οποιαδήποτε άλλη μεταβολή, ενεργείται με απόφαση του νομάρχη στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται ο οικείος δήμος ή αντίστοιχη κοινότητα.

3 α. Από την κείμενη νομοθεσία δεν προβλέπεται διαδικασία διοικητικής μεταβολής του κυρίου ονόματος, σε αντίθεση με το επώνυμο (ν.δ. 2573/1953).

β. Στα πλαίσια και του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος, γίνεται δεκτό, ότι κάθε πρόσωπο ικανό βουλήσεως, έχει εκ της φυσικής του ελευθερίας, αλλά και εκ της δικανικής του ικανότητας το δικαίωμα του αυτοχαρακτηρισμού, δηλαδή το δικαίωμα να δίνει στον εαυτό του, κατά βούληση, ορισμένο όνομα ως διακριτικό του εαυτού του γνώρισμα, καθώς επίσης έχει το δικαίωμα να μεταβάλει, το όνομα αυτό (Ολ. Ν.Σ.Κ. 518/1976, Γεωργιάδη - Σταθοπούλου Οικογ. Δίκαιο τομ. VIII σελ. 204 υπό το άρθρο 1518 ΑΚ).

Το δικαίωμα αυτό, καθόσον αφορά την μεταβολή του κυρίου ονόματος, δεν προσκρούει, προκειμένου περί Χριστιανών ορθοδόξων, στο μυστήριο του βαπτίσματος, γιατί κατά την επικρατήσασα, τελικώς, γνώμη, η ονοματοδοσία αποτελεί δικαιοπραξία, η οποία μπορεί να γίνει χωριστά, συνδέεται μόνο χρονικά με το βάπτισμα και ως εκ τούτου δεν αποτελεί συστατικό ή δογματικό στοιχείο αυτού (Α.Π. ολομ. 240/1975 ΝοΒ 23, 655, Γ. Μπαλής Θεμ. ΞΔ σελ. 953 επ. Αλ. Βαμβέτσος Ν. Δικ. 10 (19540 σελ 28 επ., Τούση Γεν. Αρχ. Παρ. 35 σημ. 11, Σούρλας, εις Ερμ. ΑΚ 58 αριθμ. 21 καθ' όν η ονοματοδοσία είναι απλή νομική πράξις, γνωμ Β' Τμ. Ν.Σ.Κ. 668/75 και 809/70, και 518/76).

γ. Η μεταβολή του κυρίου ονόματος υπόκειται, όμως, σε περιορισμούς, διότι στο σύγχρονο Κράτος, εξαιτίας των ποικίλων ιδιωτικών και δημοσίων σχέσεων του προσώπου προς την Πολιτεία και τους λοιπούς πολίτες, η μεταβολή του ονόματος ενδιαφέρει την δημόσια τάξη (πρβλ. Γ. Μπαλήν ό.π. σελ. 954, Σούρλαν ό.π. ανωτ. Αριθμ. 4 και 7, Κυριακοπούλου Διοικ. Δίκ. Β' παρ. 43 σελ. 117). Λόγοι δε δημοσίου συμφέροντος επιβάλλουν, όπως το όνομα που έχει αποκτηθεί μία φορά, δεν πρέπει να μεταβάλλεται, αν δεν υπάρχει δικαιολογητική ανάγκη. Έτσι, η μεταβολή του κυρίου ονόματος πρέπει να θεωρηθεί επιτρεπτή, μόνον, όταν συντρέχει κάποια εξαιρετική περίπτωση ή κάποια ιδιαίτερη ανάγκη που να δικαιολογεί την μεταβολή αυτή.

καθώς επίσης και εάν δόθηκε όνομα στον ανήλικο εναντίον της θελήσεως του ασκούντος την πατρικήν εξουσίαν ή την κατά νόμο επιμέλεια αυτού ή όταν το όνομα που έχει δοθεί προσκρούει στο ηθικό ή θρησκευτικό συναίσθημα ή στην έννομη τάξη ή εάν γίνει μεταβολή φύλου ή ετερόθρησκος ασπασθεί το ορθόδοξο χριστιανικό δόγμα (πρβλ. Α.Π. 240/1975 ΝοΒ 23.655, Μ. Πρ.Δρ. 68/1972 ΝοΒ 20.1084, Πρ. Αθ. 14652/1963 ΝοΒ 11.1077, Πρ. Αθ. 7116/1948 Θέμ. ΝΘ΄, 840, Πρ. Σερ. 483/1946 Θέμ. ΝΗ΄ σελ. 27 και Γνωμ. Νομ. Συμβ. του Κράτους 518/1976).

Ακόμη έχει κριθεί ότι το άτομο δικαιούται να ζητήσει δικαστικώς να διορθωθεί το όνομά του, εφόσον, τούτο, έχει, δικαιολογημένα, μη επιθυμητές συνέπειες για τον κάτοχό του, δεν είναι εύηχο, ομοιάζει με επώνυμο και προκαλεί σύγχυση στις συναλλαγές ή παρακωλύει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητός του (βλ. ΑΠ 573/81 ΝοΒ 30 σελ. 422, Πρωτ. Πειραιώς 647/88 ΝοΒ 39, 790 και Μ.Πρ.Χίου 175/90 Αρχ. Νομ. 1990 σελ. 680).

4α. Στην προκείμενη περίπτωση δεν πρόκειται, αποκλειστικώς, περί μεταβολής του κυρίου ονόματος, αλλά περί προσθήκης στο αρχήθεν καταχωρισθέν τοιούτο στην οικεία ληξιαρχική (Διονύσιος) και του αποκτηθέντος κατά τη μοναχική κουρά (Γρηγόριος).

β. Η περι ης πρόκειται προσθήκη, η οποία δεν παύει να συνιστά μορφή μεταβολής του κυρίου ονόματος, δεν μπορεί να θεωρηθεί, ότι εμπίπτει στις εξαιρετικές περιπτώσεις που την καθιστούν επιτρεπτή, σύμφωνα με τις προμνημονευθείσες σκέψεις καθώς και την προεκτεθείσα περιπτωσεολογία, τόσο, σε θεωρητικό επίπεδο, όσο και στα πλαίσια των αντίστοιχων νομολογιακών πορισμάτων.

γ. Παρά ταύτα η προδιαληφθείσα προσθήκη διετάχθη με την υπ΄ αριθμ. 511/1999 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών (εκουσία δικαιοδοσία) προς την οποία έχει ήδη συμμορφωθεί η Διοίκηση, εφόσον εγένετο προσθήκη στην οικεία ληξιαρχική πράξη γέννησης και βάπτισης, ενώ έχει περιληφθεί, σχετική παρατήρηση στην οικογενειακή μερίδα (με περιεχόμενο ότι το μοναχικό όνομα είναι Γρηγόριος) του Δημοτολογίου του Δήμου Πατρέων, στο οποίο είναι γραμμένος ο ανωτέρω.

5α. Ανεξαρτήτως της ορθότητας του σκεπτικού της προαναφερθείσης αποφάσεως του Μονομελούς, Πρωτοδικείου Πατρών, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 739, 740 και 782 παρ. 3 Κωδ. Πολ. Δικονομίας συνάγεται, ότι αντικείμενο της αιτήσεως διορθώσεως ληξιαρχικής πράξεως, κατά την ειδική διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας, είναι όχι μόνον η διευκρίνιση της ληξιαρχικής πράξεως, αλλά και κάθε μεταβολή, προσθήκη, διαγραφή ή συμπλήρωση οιοδήποτε στοιχείου που ανακριβώς βεβαιούται ή έχει παραλειφθεί, υπό την προϋπόθεση ότι δεν εγείρεται θέμα για την αστική κατάσταση του φυσικού προσώπου (Μ.Πρ.Πρ. 362/70 Δίκη 2, 292, Μ.Π.Θεσ.23/72 Δ/σύνη 1973 σελ. 270, Μ.Πρ.Αθ. 7013/75 ΝΟΒ 24 σελ. 653, αντίθετη Εφ.Αθ. 2680/76 ΝΟΒ 22 σελ 652 με την οποία γίνεται δεκτό ότι η διόρθωση μπορεί να άπτεται και της αστικής καταστάσεως, εφόσον περί αυτής, δεν δημιουργείται δεδικασμένο).

β. Εξάλλου γίνεται, δεκτό ότι η εκδιδόμενη, κατά την εκουσία δικαιοδοσία, δικαστική απόφαση, παράγει περιορισμένο δεδικασμένο, εφόσον τούτο δεν ισχύει έναντι των τρίτων, κατά την έννοια των άρθρων 322 και 324 Κωδ. Πολ. Δικον. (βλ. ΑΠ 381/88 ΝοΒ 37 σελ. 257 και Κ. Μπέη : Πολιτική Δικονομία τομ. 17, υπ' άρθρο 778, σελ. 413 επ. με περαιτέρω παραπομπές στη θεωρία και νομολογία).

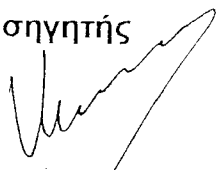
γ. Ειδικώς, όμως, για τη μεταβολή του ονόματος, στην οποία θα πρέπει να ενταχθεί και η προσθήκη δευτέρου τοιούτου, στο, ήδη, υφιστάμενο, έχει γίνει δεκτό, ότι η σχετική δικαστική κρίση είναι δεσμευτική για τα διοικητικά όργανα, τα οποία δεν μπορούν, είτε άμεσα είτε έμμεσα, να αποκλίνουν αυτής κατά την έκδοση των οικείων διοικητικών πράξεων (ΣτΕ 2871/1986 ΝοΒ 37 σελ. 197).

6. Κατ' ακολουθίαν των προεκτεθεισών σκέψεων, το Τμήμα εγνωμοδότησεν, ομοφώνως, ότι ενόψη της προαναφερθείσης τελεσιδίκου αποφάσεως του Μον. Πρωτοδικείου Πατρών και ανεξαρτήτως της ορθότητος του σκεπτικού αυτής και υπό το προεκτεθέν δεδομένο της συμμορφώσεως της Διοίκησης προς αυτήν, δηλαδή, της προσθήκης του δευτέρου ονόματος στα οικεία ληξιαρχικά βιβλία καθώς και της μνείας τούτου, υπό μορφή

παρατηρήσεως στα δημοτολόγια, στα πλαίσια της διασφάλισης της αντιστοιχίας μεταξύ ληξιαρχικών στοιχείων και μητρώων αρρένων, προς αποφυγή, δε, και τυχόν έγερσης οιοδήποτε ζητήματος ταυτοπροσωπίας, όπως χωρήσει η ανωτέρω προσθήκη και στα Μητρώα Αρρένων.

Ο

Εισηγητής

ΝΙΚ. ΜΑΥΡΙΚΑΣ

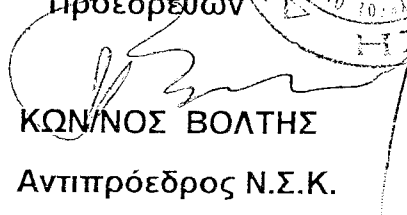
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

ΕΘΕΩΡΗΘΗ

Αθήνα, 3/-3-2000

Ο

Προεδρεύων

ΚΩΝΙΝΟΣ ΒΟΛΤΗΣ

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

